

Peniel (Tvář Boží) setkání s Bohem

Genesis (1. Mojžíšova) 32. kapitola, verše 23-33:

*Té noci vstal, vzal své dvě ženy a své dvě služky i svých jedenáct chlapců a přešel brod v Jaboku. Vzal je a převedl je přes potok a převedl všechno, co měl. Pak Jákob zůstal sám a zápasil s ním nějaký muž až do východu jitřenky. Když viděl, že ho nepřemůže, udeřil ho do kyčelního kloubu, a Jákobovi se vykloubil kyčelní kloub, když s ním zápasil. Pak muž řekl: Pust' mě, neboť vyšla jitřenka. Jákob odpověděl: Nepustím tě, pokud mi nepožehnáš. **I řekl mu: Jaké je tvé jméno? Odpověděl: Jákob. Nato řekl: Tvé jméno již nebude Jákob, ale Izrael. Protože jsi zápasil s Bohem i s lidmi a obstál jsi.** Jákob se ještě vyptával: Oznam mi prosím své jméno. On řekl: Nač to, že se vyptáváš na mé jméno? A požehnal mu tam. **Jákob to místo pojmenoval Peniel, neboť řekl: Viděl jsem Boha tváří v tvář a můj život byl zachráněn.** Vycházelo mu slunce, když procházel Penúel; ale byl kulhavý kvůli své kyčli. Proto synové Izraelovi až dodnes nejedí šlachy, která je nad kyčelním kloubem, protože udeřil Jákoba do kyčelního kloubu, do té šlachy.*

Jákob – syn Izáka a Rebeky – vnuk Abrahama

- ▶ Genesis (1. Mojžíšova) 25. kapitola, verše 21-34:
- ▶ *Izák naléhavě prosil Hospodina za svou ženu, protože byla neplodná. Hospodin se dal pohnout jeho prosbami a jeho žena Rebeka otěhotněla. Ale děti se v jejím nitru kopaly. Řekla si tedy: Je-li tomu tak, k čemu mi to je? A šla se dotázat Hospodina. Hospodin jí řekl: Dva národy jsou ve tvém nitru, dvojí lid z tvého lůna se navzájem oddělí. **Jeden lid bude silnější než lid druhý a starší bude sloužit mladšímu.** Když se jí naplnily dny ku porodu, hle, v jejím lůnu byla dvojčata. První vyšel celý ryšavý, chlupatý jako kožich. Dali mu jméno Ezau. **Potom vyšel jeho bratr a rukou držel Ezaua za patu.** Dali mu jméno Jákob. Když se narodili, bylo Izákovi šedesát let. Když mládenci vyrostli, stal se Ezau mužem znalým lovu, mužem divočiny, kdežto Jákob mužem mírným, bydlícím ve stanech. Izák měl rád Ezaua, protože rád jídal zvěřinu, zatímco Rebeka milovala Jákoba. Jednou Jákob uvařil jídlo, když vtom přišel Ezau z pole a byl vyčerpaný. Ezau Jákobovi řekl: Dej mi teď zhltnout trochu toho rudého, zde toho rudého, neboť jsem vyčerpaný. Proto ho pojmenovali Edóm. Ale Jákob řekl: Prodej mi teď své prvorozenství. Ezau odpověděl: Hle, já se blížím k smrti, k čemu mi je prvorozenství? Jákob řekl: Přísahaj mi teď. I přísahal mu a prodal své prvorozenství Jákobovi. Jákob tedy dal Ezauovi chléb a jídlo z čočky. Ten pojedl, napil se, vstal a šel. Tak Ezau pohrdl prvorozenstvím.*
- ▶ Izák byl vymodleným dítětem Sáry a Abrahama, stejně tak jeho dva synové Ezau a Jákob
- ▶ Rebeka byla neplodná, opakuje se zde stejný princip – z Izáka bylo zaslíbeno od Boha, že vzejde početný národ, který bude požehnáním pro ostatní národy. Přesto žena, kterou dostal od Boha, nemohla mít děti. Bůh znovu dokazuje, že svoje zaslíbení naplní, někdy je však třeba trpělivě čekat a modlit se...
- ▶ Rebeka obdržela od Boha proroctví – starší syn bude sloužit mladšímu, Rebeka si oblíbila Jákoba...
- ▶ Je tady zmíněno i to, že Ezau pohrdl svým prvorozenstvím a tedy i vším, co s ním bylo spojeno – dědictvím, požehnáním, naplnění poslání od Boha, Jákob si uvědomoval hodnotu prvorozenství a bylo mu líto, že je pro něj nedosažitelné

Jákob – odkud má jméno

- ▶ Jméno Jákob (hebrejsky Ya‘aqob) dali Izák a Rebeka svému synovi na základě okolností jeho narození, nikoliv podle jeho pozdějšího charakteru.
- ▶ Držel se za patu: Při narození se Jákob narodil jako druhý z dvojčat a rukou držel svého bratra Ezaua za patu (hebrejsky ‘aqeb), což symbolizovalo jeho snahu být prvním nebo následovat těsně za ním.
- ▶ Význam jména: Jméno je odvozeno od kořene spojeného s patou (‘aqeb), což lze přeložit jako "ten, kdo drží za patu", "následník" nebo přeneseně "úskočný" / "podvodník".
- ▶ Prorocký význam: Jméno získalo nový význam v souvislosti s tím, že Jákob později skutečně využil úskoků (vymínil si prvorozenství za pokrm z čočky a podvodem získal otcovo požehnání), což Ezau komentoval slovy: "Právem dostal jméno Jákob (to je Úskočný). Už dvakrát se mnou jednal úskočně".
- ▶ Později bylo Jákobovo jméno změněno na Izrael ("Ten, který zápasí s Bohem"), což symbolizovalo jeho proměnu.
- ▶ Tento příběh má silnou symboliku
- ▶ Ten, který chytá za patu – sám si chce pomoci k požehnání i za cenu podvodu
- ▶ Dostává od Boha novou identitu a poslání – Izrael
- ▶ Ten, kdo obstál v zápase s Bohem
- ▶ Jeho identita už není dána jeho minulostí, ale jeho vztahem s Bohem
- ▶ To stejné platí i pro nás, kteří jsme se obrátili k Bohu, naše minulost - co jsme dokázali, nebo naopak pokazili, - už neurčuje, kým jsme, jsme Boží děti, máme naději a budoucnost, patříme do Božího království

Zápasit s Bohem

- ▶ Genesis (1. Mojžíšova) 32. kapitola, verše 25-29:
- ▶ *Pak Jákob zůstal sám a zápasil s ním nějaký muž až do východu jitřenky. Když viděl, že ho nepřemůže, udeřil ho do kyčelního kloubu, a Jákobovi se vykloubil kyčelní kloub, když s ním zápasil. Pak muž řekl: Pust' mě, neboť vyšla jitřenka. Jákob odpověděl: **Nepustím tě, pokud mi nepožehnáš.** I řekl mu: Jaké je tvé jméno? Odpověděl: Jákob. Nato řekl: **Tvé jméno již nebude Jákob, ale Izrael. Protože jsi zápasil s Bohem i s lidmi a obstál jsi.***
- ▶ Jákob se nechce pustit, dokud nedostane požehnání
- ▶ Je nám příkladem vytrvalosti v zápase na modlitbách
- ▶ Jákob dostal nové jméno – novou identitu, ale také byl zraněn
- ▶ Setkání s Bohem nás proměňuje, očišťuje a také zraňuje naše staré já
- ▶ Od této chvíle se Bůh představuje jako Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův
- ▶ Abraham – symbolizuje víru a poslušnost Bohu
- ▶ Izák – naplnění zaslíbení a pokračování Božího plánu
- ▶ Jákob – naplňování Božích záměrů s našimi životy obsahuje i zápas ve víře, nutnost proměny charakteru a umrtvování starého já, potřebujeme novou identitu, poslání od Boha
- ▶ Život s Bohem zahrnuje všechny tyto aspekty
- ▶ Izrael – název celého tohoto národa znamená „Jsme ti, co zápasili s Bohem a obstáli“, historie Izraele je plná zápasů

Zápas s Bohem dle židovské tradice

- ▶ Jákobův zápas s Bohem dle židovské tradice – předobraz všech historických zápasů Izraele
- ▶ Jákob nezápasí jen s jednotlivcem, ale s duchovní silou nepřátel Izraele (elohím – duchovní bytosti, mocnosti)
- ▶ Zápas trval do úsvitu – noc znamená dobu utrpení, exilu, skrytosti Boha, úsvit je vykoupení, je nutné vydržet do úsvitu
- ▶ Zranění kyčle – i když Izrael obstojí, nebude nezranitelný, přežití Izraele je vždy spojené s utrpením
- ▶ Jméno Izrael chápáno dvojznačně – „sarita im Elohim“ – bojoval jsi s Bohem, Bůh bojuje, vládneš s Bohem
- ▶ Izrael zápasí s Bohem, ale zároveň je Bohem nesen
- ▶ Jákob „nutí“ Božího posla k požehnání – určitá drzost, smělost ve vztahu k Bohu
- ▶ Abraham smlouvá s Bohem o Sodomě, Mojžíš se přimlouvá za Izrael po jejich pádu do modlářství
- ▶ Víra v judaismu není slepou poslušností, ale aktivním vztahem s Bohem, zahrnuje i určitou konfrontaci
- ▶ Bohu nevadí naše otázky, neodbytnost a vytrvalost na modlitbách, vypovídá to o opravdovosti našeho hledání Boží blízkosti a pravdy, je to podstata normálního vztahu v rodině
- ▶ Zápas není jednorázová epizoda, ale táhne se celou historií Izraele
- ▶ Izrael je zraňován, zápasí a přežívá...
- ▶ Bůh vstupuje do zápasu s člověkem, ale zároveň mu dává možnost zvítězit...

Zápas s Bohem dle křesťanství

- ▶ Vytrvalá modlitba – „nepustím tě, dokud mi nepožehnáš“
- ▶ Lukášovo evangelium 18. kapitola, verše 1-8:
  - ▶ *(Pán Ježíš) Vyprávěl jim také podobenství, aby viděli, jak je třeba stále se modlit a neochabovat. Říkal: „V jednom městě byl soudce, který se Boha nebál a z člověka si nic nedělal. V tom městě byla vdova, která k němu chodila a říkala: ‚Zastaň se mě proti mému odpůrci.‘ Ale on dlouho nechtěl. Potom si však řekl: ‚I když se Boha nebojím a z člověka si nic nedělám, zastanu se té vdovy, protože mi působí mnohou nesnáz, aby mě nakonec nepřišla zpolíčkovat.‘“ Pán řekl: „Slyšte, co říká ten nespravedlivý soudce! **Nezastane se Bůh svých vyvolených, kteří k němu volají dnem i nocí? Bude s pomocí pro ně otálet? Pravím vám, že se jich rychle zastane. Jen až přijde Syn člověka, zdali nalezne víru na zemi?**“*
- ▶ Noční zápas Jákoba je určitým předobrazem nočního zápasu Pána Ježíše na modlitbách v Getsemanské zahradě, kdy se modlí: *„Otče můj, je-li možné, ať mne mine tento kalich; avšak ne jak já chci, ale jak ty chceš.“*
- ▶ V obou případech modlitební zápas skončil vítězně, i když ne bez zranění...
- ▶ List Židům 12. kapitola, verš 1: *Proto i my, majíce kolem sebe tak veliký oblak svědků, odložme veškerou zátěž a hřích snadno nás ovíjející a s vytrvalostí běžme závod, který je před námi...*
- ▶ Apoštol Pavel vyzývá k vytrvalému zápasu o víru: *„Dobrý boj jsem bojoval, víru zachoval...“* Vyzývá Timotea, aby bojoval dobrý boj víry.
- ▶ Jákob zápasil celou noc, křesťan zápasí celý život o to, aby se držel Boha, zachoval víru
- ▶ Není třeba mnoho slov, stačí: *Bože držím se Tě, nepustím Tě, věřím Ti, buď se mnou, požehnej mi...*

SHRNUTÍ

- ▶ 1. list Timoteovi, 6. kapitola, verš 12:
- ▶ ***Bojuj dobrý boj víry, chop se věčného života, k němuž jsi byl povolán a pro nějž jsi učinil dobré vyznání před mnoha svědky.***
- ▶ Jákobův zápas s Bohem má silnou symboliku – jak pro Izrael, tak i pro život křesťana
- ▶ Motivuje nás k vytrvalosti na modlitbách
- ▶ Zápas v noci – můžeme prožívat, že je Bůh daleko, docházejí nám síly, nevidíme řešení, musíme vytrvat do úsvitu
- ▶ Vytrvat ve víře – modlit se – Bože, věřím ti, i když se necítím dobře, jednej, přijímám Tvoje řešení...(Pán Ježíš)
- ▶ Bohu nevadí naše neodbytnost, naopak očekáván že s Ním budeme vše probírat, dávat návrhy, pokládat otázky
- ▶ Povolal nás do vztahu, kde jsou tyto rozhovory normální
- ▶ Každý z nás potřebuje svůj Peniel, potřebujeme zažít Boží dotyk
- ▶ Při takovém setkání ovšem často dochází ke zranění, umrtvení starého já
- ▶ Potřebujeme proměnu – nový život, novou identitu
- ▶ Díky Bohu, že je ochoten k takovému zápasu s námi (je trpělivý a laskavý)
- ▶ Že je navíc ochoten nechat nás zvítězit...

